

REFERAT Børneudvalget_2018-21 d. 09-04-2018

Mødedato Mandag d. 09. april 2018 kl. 20:17

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Meddelelser fra udvalgsformand, udvalgsmedlemmer og forvaltning.....	3
Status på projektet en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats for udsatte børn og unge.....	4
Udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019.....	6
Ny dagtilbudslov.....	8
Udviklingsplan for børn i dagtilbud 2019.....	10
Orientering om sprogarbejde i kommunens dagtilbud.....	12
Status på institutioner med skærpet tilsyn.....	16
Driftsoverførsler daginstitutioner.....	17
Rengøring i dagtilbud og på skoler.....	19
Belysning på åbne friarealer.....	22
Anlægsregnskab for projekt på Børneudvalgets område i 2017.....	24

Punkt 37: Meddelelser fra udvalgsformand, udvalgsmedlemmer og forvaltning

00.22.04-G01-1-18

Punkt 38: Status på projektet en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats for udsatte børn og unge

27.00.00-P20-3-17

Resume

Kommunalbestyrelsen besluttede i forbindelse med budget 2017 at tildele Børne- og Ungeområdet 650.000 kr. i henholdsvis 2017 og 2018 til udarbejdelse af en udviklingsplan for en tidligere og mere effektiv forebyggende indsats overfor udsatte børn og unge. Børne- og Ungeområdet har til brug for udviklingsarbejdet gennemført en minianalyse med henblik på at afdække styrker og udviklingspotentialer for en omlægning af indsatsen i Frederiksberg Kommune. Minianalysen er nu gennemført. Analysen viser, at der er en række styrker i den nuværende praksis, men den viser også, at der er udviklingspotentialer på en række områder, herunder ikke mindst i forhold til det tværfaglige samarbejde, sagsbehandlingen og tilbudsviften. Børne- og Ungeområdet har nu indledt et samarbejde med Socialstyrelsen med henblik på at udarbejde en plan for den fremadrettede indsats på området. Det overvejes nu om der vil være mulighed for at søge satspuljemidler til det videre omlægningsarbejde.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Udvalget besluttede at få forelagt sag med relevante kendte nøgletal, en beskrivelse af hvorledes en mulig model for forebyggende indsats kan se ud og at forvaltningen indsender en foreløbig ansøgning til Socialstyrelsen.

Indstilling

Børne-og Ungeområdet indstiller, at status på projektet, herunder minianalysens hovedkonklusioner tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede i forbindelse med budget 2017 at tildele Børne-og Ungeområdet 650.000 kr. i årene 2017 og 2018 til at gennemføre et projekt og udarbejde en udviklingsplan for implementering af en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats overfor udsatte børn og unge. Projektet er inspireret af den såkaldte "Sverigesmodel" - som sigter på en styrket forebyggende indsats.

Børne- og Ungeområdet forventede primo 2017, at det i foråret 2017 ville være muligt at få rådgivningsstøtte hos Socialstyrelsen med henblik på omlægning af indsatsen. Socialstyrelsen havde imidlertid først mulighed for at yde rådgivningsstøtten i 2018.

For at fremme processen allerede i 2017 besluttede Børne- og Ungeområdet at gennemføre en minianalyse af styrker og udviklingspotentialer med henblik på en tilpasning af indsatsen i Frederiksberg Kommune. Minianalysens design matcher metodemæssigt de undersøgelser, som Socialstyrelsen initialt anvender i forbindelse med deres rådgivningsforløb.

Analyserne er inspireret af Socialstyrelsens samarbejde med partnerskabskommunerne Hvidovre, Haderslev og Herning. Et partnerskabsprojekt som har betydet, at de nævnte kommuner har omlagt deres indsats for at styrke sammenhængen mellem indsatserne i myndighedsregi og på almenområdet for herved at kunne gribe tidligere og mere helhedsorienteret ind i sager, hvor der opstår bekymring for barnet/den unge.

Børneudvalget fik i udvalgets møde den 12. juni 2017 forelagt beskrivelse af proces og overordnet projektbeskrivelse for udviklingsarbejdet, samt tidsperspektiv for eventuel ansøgning til satspuljen i perioden maj 2018 til udgangen af 2019 til implementering af "Sverigemodellen" - en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats overfor udsatte børn og unge. Projektet forløber i 3 faser:

1. Udarbejdelse af en minianalyse (august 2017- marts 2018)
2. Udarbejdelse af en udviklingsplan (marts 2018 - september 2018)
3. Implementering af udviklingsplan (september 2018 - maj 2019)

Den iværksatte minianalyse (fase 1) er nu gennemført. Analysens resultater er udtryk for en aktuel situationsbeskrivelse, som bygger på data og udsagn fra fagpersonale på almen- og specialområdet. Det bemærkes samtidig, at den anvendte model for udarbejdelsen af en minianalyse og opsamlingen herpå alene har til formål, at beskrive hovedtendenser for områdets nuværende indsats med henblik på at give en retning for, hvad der fremadrettet bør prioriteres og fokuseres på, hvis Frederiksberg Kommune skal arbejde mere forebyggende. Minianalysen svarer herunder til det analyseniveau, som Socialstyrelsen anvender, når de skal rådgive andre kommuner om deres muligheder og potentialer for at omlægge indsatsen.

Konkret er følgende datakilder anvendt:

- Spørgeskemaer – målrettet centrale og decentrale ledere og medarbejdere på myndighedsområdet, udførere af forebyggende foranstaltninger samt almenområdet – herunder tandplejen, skolerne, dagtilbuddene, sundhedsplejen og PPR
- Politiske og styringsmæssige dokumenter på Børne- og Ungeområdet – herunder den sammenhængende børnepolitik samt udviklingsplaner/virksomhedsplaner fra tandplejen, skoleområdet, dagtilbudsafdelingen, familieafdelingen, sundhedsplejen og fællesrådgivningen.
- Indsatsstrapper fra alle afdelinger og indsatsbeskrivelser dækkende alle indsatser og forebyggende tilbud på det specialiserede og almene område
- Dokumenter vedrørende sagsgange og procedurer for sagsbehandlingen i familieafdelingen, dokumenter vedrørende fora for tværfagligt samarbejde mellem afdelinger på tværs af Børne- og Ungeområdet samt diverse statistikker og nøgletal.

Minianalysen viser overordnet, at der er en række styrker i den nuværende praksis, men at der også udviklingspotentialer på en række områder, herunder i forhold til det tværfaglige arbejde, sagsbehandlingen og tilbudsviften.

Analysens hovedkonklusioner er vedlagt som bilag 1, og beskrevet under hovedtemaerne; 1) den kommunale rammesætning, 2) tidlig opsporing og forebyggelse i almenområdet, 3) sagsbehandlingen i familieafdelingen samt 4) tilbudsviften (specialiserede område).

En del af det kommende rådgivningsforløb med Socialstyrelsen omfatter temadage med henblik på at kvalificere Frederiksberg Kommunes fremadrettede arbejde med udvikling og implementering af en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats. Rådgivningsforløb, herunder viften af temadage er nærmere beskrevet i Socialstyrelsens rådgivningskatalog i bilag 2.

Socialstyrelsen har den 21. marts 2018 givet feedback på minianalysen. Det blev samtidig besluttet, at Børne- og Ungeområdet på baggrund af analysen vil samarbejde med Socialstyrelsen om følgende rådgivningsforløb: 1. tværfagligt samarbejde, 2. tidlig opsporing, 3. sagsbehandling og 4. kommunens tilbudsvifte.

I forlængelse af indstillingen forelagt Børneudvalget den 12. juni 2017 bemærkes, at der i satspuljeaftalen for 2016 blev afsat i alt 48,4 mio. kr. til at støtte den kommunale omlægningsproces i forhold til en tidlig, forebyggende og mere effektiv indsats for udsatte børn og unge.

Midlerne udmøntes via tre ansøgningspuljer i henholdsvis 2016, 2017 og 2018, som kommuner kan søge med henblik på økonomisk støtte til at investere i en helhedsorienteret omlægning af området for udsatte børn og unge på tværs af sagsbehandlingen, den kommunale tilbudsvifte og i koblingen til almenområdet.

Ansøgning til puljen i 2018 har frist den 20. april 2018. Frederiksberg Kommune kan ansøge om maksimalt 1,9 mio. kroner. Midlerne skal anvendes i perioden 1. juli 2018 til 30. juni 2021. Frederiksberg Kommune skal medfinansiere 50 pct. af de samlede udgifter til projektet. Den kommunale finansiering vil således som minimum skulle udgøre 1,9 mio. kr, som skal omfatte nye midler.

Børne- og Ungeområdet vurderer, at det vil være relevant at søge puljen og vurderer, at det vil være muligt, at prioritere egenfinansiering ved prioritering indenfor områdets nuværende økonomiske ramme.

Det fremgår imidlertid af ansøgningsmaterialet fra Socialstyrelsen, at ansøgningen skal ledsages af dokumentation for politisk beslutning om den kommunale medfinansiering. Børn- og Ungeområdet er aktuelt ved at undersøge om det er muligt at indgive ansøgning med forbehold for, at der først kan tages politisk stilling i forbindelse med budget 2019.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Bilag

Bilag 1 Hovedkonklusioner minianalyse

Bilag 2 Rådgivningsforløb

Punkt 39: Udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019

00.30.04-A26-1-17

Resume

Udviklingsplanen for børn, unge og familier med særlige behov 2019 beskriver familieafdelingens kapacitet og de konkrete prioriteringer og indsatsområder med udgangspunkt i Frederiksberg Kommunes tværgående politikker og sektorens faglige prioriteringer. Udviklingsplanen for børn, unge og familier med særlige behov sendes til høring i Børne- og Ungeområdets MED-udvalg.

Beslutning

Børneudvalget,

1. godkendte udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019,
2. besluttede at sende udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019 i høring i Børne- og Ungeområdets MED-udvalg.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at:

1. Udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019 godkendes
2. Udviklingsplan for børn, unge og familier med særlige behov 2019 sendes i høring i Børne- og Ungeområdets MED-udvalg

Sagsfremstilling

Baggrund

Kommunalbestyrelsen tiltrådte den 12. maj 2014 (Sag 136) Frederiksberg Kommunes politiske styringsmodel, der indebærer, at der i fagudvalgene opstilles mål for de borger målgrupper, der ligger inden for fagudvalgets område (evt. i et tværgående samarbejde med andre fagudvalg, der har samme målgruppe). Det kan dreje sig om udviklingsplaner eller masterplaner. På Børne- og Ungeområdet erstattede udviklingsplanerne de sektorplaner der blev udarbejdet frem til 2014.

Udviklingsplanen er opbygget omkring to hovedspor, kapacitet og kvalitet.

Kapacitet

Der er samlet over perioden fra 2009 til 2018 indtrådt et fald i antal børnesager samtidig med, at der har været en mindre stigning i børnetallet. Antallet af underretninger har i perioden fra 2009 til 2018 med lidt udsving været i en gradvis stigning.

Kvalitet

Udviklingsplanen indeholder 13 tiltag med fokus på udvikling af tilbudsviften, sagsbehandlingen og en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats på området for udsatte børn og unge. Flere af initiativerne vil tidsmæssigt række flere år frem. De indsatser der har særlig prioritet i det kommende år beskrives mere uddybende og konkret med tilhørende aktiviteter. Udviklingsplanen giver dermed et samlet billede af de forskelligartede udviklingstiltag, der er i gang. En stor del af kvalitetsudviklingen på familieområdet vil centrere sig om realisering af projektet mod en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats, der gennemføres i samarbejde med Socialstyrelsen.

De 13 tiltag omfatter:

1. En tidligere forebyggende og mere effektiv indsats, herunder et rådgivningsforløb fra Socialstyrelsen
2. Færdiggørelse af budgetanalyse af Familieafdelingens lokale døgntilbud jvf. Børneudvalgets beslutning den 5. februar 2018 (Sag 24)
3. Udsatte, herunder anbragte børns skolegang herunder projektet "Netværkets styrke" støttet af Satspuljen i samarbejde med Fællesrådgivningen
4. Fælles ungeindsats herunder FGU, der omlægger og erstatter en række eksisterende tilbud
5. Forløbsprogrammer, støttet af Satspuljen, rettet imod henholdsvis "Børn med ADHD", "Børn med angst/depression" og "Børn med spiseforstyrrelser".
6. Forældreklasser i Sundhedsplejen

7. Beskrivelse af serviceniveauer for §§ 41 og 42 om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste
8. Udvikling af netværksplejeanbringelser
9. Digitalisering, herunder opgradering til DUBU 3.0 og resultatdokumentationsmodulet samt en forenklet ICS-model
10. Socialrådgivere i dagtilbud, herunder evaluering i samarbejde med Rambøll
11. Udvidelse af antal socialrådgivere på udvalgte skoler
12. VIA FAMILY - forskningsprojekt vedrørende indsats rettet mod børnefamilier, hvor en eller begge forældre har alvorlig psykisk sygdom
13. U-Turn - en tværfaglig lokal behandlingsmodel for unge i alderen 15-25 år, i samarbejde med blandt andet FKRC og Ungecentret

De enkelte tiltag er beskrevet uddybende i udviklingsplanen.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Børneudvalget

Bilag

Udviklingsplan 2019

Punkt 40: Ny dagtilbudslov

28.09.04-P16-1-17

Resume

Folketinget behandler aktuelt forslag til en ny dagtilbudslov, der forventes vedtaget inden sommer 2018. Med denne sag følger en orientering om de væsentligste elementer i lovændringen for Frederiksberg Kommune. Elementerne omhandler et kombinationstilbud, deltidspladser til forældre på orlov og en styrket pædagogisk læreplan. Parallelt med lovbehandlingen har Socialstyrelsen indkaldt ansøgninger til to puljer - en målrettet socialt udsatte børn og en målrettet kompetenceudvikling for dagplejere, faglige fyrtårne og ledere.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at orienteringen om en ny dagtilbudslov tages til efterretning.

Sagsfremstilling

En ny dagtilbudslov er under behandling og forventes vedtaget i foråret 2018. Med denne sag følger en orientering om de væsentligste lovændringer, der har betydning i Frederiksberg Kommune.

I juni 2017 indgik regeringen sammen med Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Radikale Venstre aftalen "Stærke dagtilbud - alle børn skal med i fællesskabet". Aftalen indeholder en række initiativer inden for tre fokusområder, der dels skal løfte kvaliteten i dagtilbud og dels skal give forældrene mere fleksibilitet. De tre fokusområder i aftalen er følgende:

- Øget fleksibilitet og frit valg for børnefamilier.
- Bedre læring og trivsel for alle børn og et sammenhængende børneliv.
- Høj kvalitet gennem faglighed og tydelig ledelse.

Et lovforslag om ændring af dagtilbudsloven, som blev fremsat den 28. februar 2018, udmønter store dele af aftalen. Inden fremsættelsen for Folketinget har lovforslaget været i høring blandt interessenter i efteråret 2017, hvor også Frederiksberg Kommune gennem Kommunernes Landsforening har forelagt bemærkninger til indholdet i lovforslaget. Forslaget er førstebehandlet den 20. marts 2018, og denne sag indeholder derfor de forventede elementer, som de er beskrevet i det fremsatte lovforslag. Med den nye lovgivning kommer også en uddybende vejledning, som forvaltningen på nuværende tidspunkt afventer.

Den nye lovgivning indfører en kommunal forpligtelse til at tilbyde forældre et såkaldt kombinationstilbud, hvis forældrene har et dokumenteret arbejdsbetinget pasningsbehov, der ligger uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid. Kombinationstilbuddet består af en deltidsplads i et dagtilbud og et tilskud til fleksibel pasning. Kombinationstilbuddet skal gives forældre, hvis begge forældres beskæftigelse medfører et dokumenteret arbejdsbetinget pasningsbehov uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid. Kombinationstilbuddet skal også gives enlige forsørgere med samme betingelser for dokumentation.

For yderligere at styrke fleksibiliteten for forældre indeholder den nye dagtilbudslov en ret for forældre til en deltidsplads på 30 timer ugentligt mod en reduceret forældrebetaling, såfremt den ene eller begge forældre afholder fravær i medfør af barselsloven. Tiltagene for at styrke fleksibiliteten for forældrene betyder, at der skal ske en ændring af anvisningsreglerne i Frederiksberg Kommune, og derfor vil Børneudvalget få forelagt en sag vedrørende ændrede anvisningsregler hurtigst muligt efter, at den nye lovgivning er endeligt vedtaget.

Lovændringen indeholder også en styrket pædagogisk læreplan. Den pædagogiske læreplan blev indført ved lov i 2004 og er således et kendt arbejdsredskab i dagtilbuddene. Formålet med at udvikle rammen for arbejdet med den pædagogiske læreplan har været at skabe en fælles faglig retning for dagtilbuddene og gøre læreplanen til et endnu bedre pædagogisk redskab. Den styrkede pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag og seks læreplanstemaer, som er beskrevet i lovgivningen og det tilhørende materiale. Læreplanen skal også fokusere på to brede pædagogiske læringsmål for hvert læreplanstema, som fastsættes nærmere af børne- og socialministeren. Derudover skal

læreplanen beskrive, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældre om børnenes læring, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet, og hvordan der skabes sammenhæng til skolen.

Det er lagt op til, at lovændringerne om en styrket pædagogisk læreplan og kombinationstilbud for familier med skæve arbejdstider træder i kraft den 1. juli 2018, mens ændringerne vedrørende deltidsplads til forældre på barsel forventes at træde i kraft den 1. januar 2019.

Parallelt med fremsættelsen af den nye dagtilbudslov i Folketinget har Socialstyrelsen i marts 2018 indkaldt ansøgninger til to puljer. Den ene pulje er målrettet de 100 danske dagtilbud med højest andel af udsatte børn målt på andel børn i dagtilbuddet, hvis forældre modtager minimum 80% økonomisk fripladstilskud og/eller en andel af socialpædagogisk fripladstilskud. Det er ikke forventningen, at Frederiksberg Kommune vil blive imødekommet med midler fra denne pulje. Den anden pulje er målrettet et fagligt og ledelsesmæssigt kompetenceløft i dagtilbud for dagplejere, faglige fyrtårne og ledere med specifikt fokus på implementeringen af den styrkede pædagogiske læreplan. Midlerne fordeles til kommunerne på baggrund af antallet af 0-5 årige børn i kommunerne i 2018. På den baggrund er det forventningen, at Frederiksberg Kommune kan modtage omkring 3 mio. kr. til kompetenceudvikling i perioden 2018 til 2022. Forvaltningen udarbejder aktuelt ansøgninger med udgangspunkt i fremsendt bekendtgørelse og vejledning.

Forvaltningen vil efter vedtaget fremlægge en egentlig implenteringssag for Børneudvalget.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Punkt 41: Udviklingsplan for børn i dagtilbud 2019

00.30.04-A26-1-17

Resume

I udviklingsplanen for dagtilbud 2019 beskriver de kapacitetsmæssige konsekvenser af den aktuelle demografiske udvikling, indsatser der understøtter Frederiksberg Kommunes tværgående politikker og sektorens faglige prioriteringer. Planen er opbygget omkring kapacitet og kvalitetsudvikling. Udviklingsplanen for dagtilbud drøftes traditionelt med forældrebestyrelserne på forårets dialogmøde og sendes til høring i Børne- og Ungeområdet MED-udvalg.

Beslutning

Børneudvalget,

1. godkendte udviklingsplan for dagtilbud 2019,
2. besluttede at drøfte udviklingsplan for dagtilbud 2019 med forældrebestyrelserne på Børneudvalgets dialogmøde med forældrebestyrelserne 26. april 2018,
3. besluttede at sende udviklingsplan for dagtilbud 2019 i høring i Børne- og Ungeområdet MED-udvalg.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at:

1. Udviklingsplan for dagtilbud 2019 godkendes
2. Udviklingsplan for dagtilbud 2019 drøftes med forældrebestyrelserne på Børneudvalgets dialogmøde med forældrebestyrelserne 26. april 2018
3. Udviklingsplan for dagtilbud 2019 sendes i høring i Børne- og Ungeområdet MED-udvalg

Sagsfremstilling

Baggrund

Kommunalbestyrelsen tiltrådte den 12. maj 2014 (Sag 136) Frederiksberg Kommunes politiske styringsmodel, der indebærer at der i fagudvalgene opstilles mål "for de borgermålgrupper, der ligger inden for fagudvalgets område (evt. i et tværgående samarbejde med andre fagudvalg, der har samme målgruppe). Det kan dreje sig om udviklingsplaner eller f.eks. masterplaner. I Børne- og Ungeområdet erstattede udviklingsplanerne de sektorplaner der blev udarbejdet frem til 2014.

De kapacitetsmæssige konsekvenser af den aktuelle demografiske udvikling, er beskrevet med afsæt i Befolkningsprognose 2018 som Magistraten godkendte den 12. marts 2018 (Sag 99) som grundlag for udarbejdelse af budgetforslag 2019 med tilhørende overslagsår.

Udviklingsplanen er opbygget omkring to hovedspor, kapacitet og kvalitet.

Kapacitet

Tidligere prognoser for efterspørgslen efter dagtilbudspladser forudsagde en stigning i efterspørgslen på længere sigt. Den nyeste efterspørgselsprognose efter pladser i dagtilbud fra 2018 og frem til 2029, som er afledt af befolkningsprognose 2018, tegner et noget andet billede end tidligere prognoser. Prognosen for 2018 til 2029 viser, at efterspørgslen efter dagtilbudspladser vil være faldende frem til 2022, hvorefter efterspørgslen kun vil stige svagt frem til 2029. Det betyder, at kapaciteten på dagtilbudsområdet dækker efterspørgslen efter dagtilbudspladser i flere år, end tidligere prognoser har vist – og er væsentlig større end behovet for dagtilbudspladser.

Prognosen giver et tydeligt billede af, at der fremadrettet vil være en ikke ubetydelig overkapacitet og dermed brug for færre pladser, hvorfor det er relevant i nærmeste fremtid at vurdere antallet af pladser i drift samt organiseringen af disse. Samtidig med en vurdering af balancen mellem kapacitet og efterspørgsel efter pladser er det fortsat en vigtig opgave at vurdere bygningsmassen, så det sikres, at den opgraderes og optimeres i de daginstitutioner, der er utidssvarende og nedslidte.

Kvalitet

Udviklingsplanen indeholder 12 tiltag til udvikling af den organisatoriske, pædagogiske og ledelsesmæssige kvalitet, der gennemføres på dagtilbudsområdet. Størstedelen af de initiativer, der tages i forhold til kvalitetsudvikling har et sigte, der rækker flere år frem. De indsatser, der har særlig prioritet i det kommende år beskrives mere uddybende og konkret med tilhørende aktiviteter. Udviklingsplanen giver dermed et samlet billede af de forskelligartede udviklingstiltag, der er i

gang. En stor del af kvalitetsudviklingen på dagtilbudsområdet vil i den kommende periode centrere sig om implementering af ny lovgivning på området, som forventes at træde i kraft i sommeren 2018.

De 12 tiltag omfatter:

1. Kombinationstilbud, med større fleksibilitet for forældre
2. Deltidspladser ved orlov, så forældre kan få passet deres barn i 30 timer om ugen til reduceret forældrebetaling
3. Øget trivsel og nedbringelse af sygefravær på institutionerne
4. Førstehjælpskursus til alle medarbejdere,
5. Styrket pædagogisk læreplan
6. Videreførelse og forankring af mønsterbryderindsatser, herunder prioritering af arbejdet med børn i små grupper
7. Den tidlige sprogindsats, med styrket fokus på sprogindsatsen på 0-2 års området
8. Sammenhænge til og fra dagtilbud, i samarbejde med Sundhedsplejen og skolerne
9. Mad- og måltidspolitikker med Fødevarestyrelsens nye anbefalinger som forventes offentliggjort i 2018
10. Digitaliseringsstrategi for dagtilbudsområdet
11. Teknisk understøttelse af IT herunder netværk på skovstederne
12. Datasikkerhed og implementering af EU's persondataforordning

De enkelte tiltag er beskrevet uddybende i udviklingsplanen.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Børneudvalget

Bilag

Udviklingsplan dagtilbud 2019 (Børneudvalget 9-4-2018)

Punkt 42: Orientering om sprogarbejde i kommunens dagtilbud

28.06.04-G01-3-17

Resume

Børneudvalget tog den 5. februar 2018 orienteringen om status på fordeling af pladser til tosprogede børn til efterretning. Med udgangspunkt i sagen ønskede Børneudvalget svar på supplerende spørgsmål herunder; hvordan der i de enkelte daginstitutioner arbejdes fagligt med sprogudfordringer for tosprogede børn, hvilke muligheder der er for at gøre statistiske udtræk, der giver en pejling på, hvordan socioøkonomien fordeler sig på den enkelte institution samt en angivelse af, i hvilket omfang forældre svarer på spørgsmålet om der i hjemmet er et andet modersmål end dansk, når de skriver deres barn op til dagtilbud.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Udvalget besluttede at få forelagt sag med forslag til datatræk fra Danmarks Statistik samt medtage sprogarbejde i daginstitutioner i planlægning af en besøgsrunde.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at Børneudvalget tager orienteringen om sprogarbejde til efterretning.

Sagsfremstilling

På mødet den 5. februar 2018 tog Børneudvalget orienteringen om status på fordeling af pladser til tosprogede børn til efterretning. Med udgangspunkt i sagen ønskede Børneudvalget svar på supplerende spørgsmål herunder; hvordan der i de enkelte daginstitutioner arbejdes fagligt med sprogudfordringer for tosprogede børn, hvilke muligheder der er for at gøre statistiske udtræk, der giver en pejling på, hvordan socioøkonomien fordeler sig på den enkelte institution samt en angivelse af, i hvilket omfang forældre svarer på spørgsmålet om der i hjemmet er et andet modersmål end dansk, når de skriver deres barn op til dagtilbud.

Hvordan arbejder vi med tosprogsudfordringer hos børn i dagtilbud

I Frederiksberg Kommune bliver der ikke alene arbejdet med tosprogede børns sprogudfordringer, men børn, uanset om de er to-, fler-, eller dansksproget, bliver sprogvurderet i henhold til dagtilbudslovens § 11, hvor det fremgår, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der gennemføres en sprogvurdering af børn i alderen omkring 3 år, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at et barn kan have behov for særlig tilrettelagt sprogstimulering. Formålet med sprogvurdering og sprogstimulering til børn i alderen fra omkring 3 år og indtil skolestart er at sikre, at børn fra en tidlig alder og frem til skolestart får den nødvendige støtte i deres dansksproglige udvikling, så de kan opnå et alderssvarende sprog til at trives og udvikles og få en god overgang til skolen.

I Frederiksberg Kommune bliver sprogvurderingen foretaget i alle dagtilbud, når børnene er mellem 2,10 år og 3,4 år, og igen når børnene er omkring 5 år; inden forvaltningen vurderer, om barnet er skoleparat.

Alle institutioner har én sprogpædagog, der har været på uddannelse og er specialiseret i sprogarbejde. Derudover er der på hver institution flere sprogsvarlige pædagoger, der har gennemgået en uddannelse med fokus på arbejdet med børns tilegnelse af sproget, reglerne om sprogvurdering og den nyeste viden om pædagogiske metoder, som kan understøtte udviklingen af børns sproglige kompetencer.

Børn, der ikke er indmeldt i dagtilbud bliver alle sprogvurderet, når de er 3 år, så eventuelle sproglige udfordringer kan blive opdaget, inden barnet starter i skole. Det er sprogkonsulenten i Dagtilbudsafdelingen, der sikrer opsporing af disse børn, og selve sprogvurderingen bliver foretaget i den kommunale daginstitution Valhalla af en pædagog med særlige kompetencer for sprogvurdering. Forældre har pligt til at lade deres barn blive sprogvurderet. De bliver inddraget i sprogvurderingen og i en eventuel sprogstimulering af barnet, hvor de vil få vejledning i, hvordan de kan understøtte deres barns sproglige udvikling.

Hvis barnet er tosproget, skal det ifølge dagtilbudslovens § 11, stk. 4-5, have tilbudt en plads i et dagtilbud, og i den forbindelse oplyses om de kulturelle (socialt samvær) og sproglige fordele anses at være ved at gå i et dagtilbud. Ligeledes følger det af dagtilbudslovens § 11, stk. 4-5 at tosprogede børn, der ikke er i dagtilbud, og som har behov for sprogunderstøttende aktiviteter, skal kommunen give børnene et sprogstimuleringstilbud i et dagtilbud 15 timer om ugen. Dette gælder, hvis forældrene er i beskæftigelse. Hvis mindst en af forældrene ikke er i beskæftigelse, skal børnene

have en plads 30 timer om ugen i et dagtilbud. I Frederiksberg Kommune er der ikke tosprogede børn, der modtager et 15 timers sprogtilbud, men der er syv børn, der modtager et 30 timers sprogstimuleringstilbud.

Til at udarbejde sprogvurderingerne benytter dagtilbuddene det elektroniske sprogvurderingsværktøj ”Hjernen og Hjertet”, som er udviklet af Rambøll. På baggrund af materialet, bliver børnene indplaceret i tre såkaldte udviklingszoner, som tager udgangspunkt i det enkelte barns sproglige niveau. De tre zoner er en generel indsats, en fokuseret indsats og en særlig indsats. For de to sidstnævnte indsats, vil der blive udarbejdet en handleplan for barnets sprogudvikling. Nedenfor fremgår antallet af 3-årige børn i de tre zoner for årene 2015, 2016 og 2017.

	Antal 2015	Antal 2016	Antal 2017
Generel indsats	197	232	236
Fokuseret indsats	55	47	64
Særlig indsats	70	81	101
I alt	322	360	401

Nedenfor fremgår antallet af 3-årige tosprogede børn i de tre zoner for årene 2015, 2016 og 2017.

	Antal 2015	Antal 2016	Antal 2017
Generel indsats	10	16	18
Fokuseret indsats	8	5	7
Særlig indsats	22	30	33
I alt	40	51	58

I skemaet nedenfor fremgår det, hvor mange sprogvurderinger dagtilbuddene har foretaget i 2017. På tidspunktet for opgørelsen var der 5.395 antal børn indskrevet i dagtilbuddene i Frederiksberg Kommune.

Alder	Antal	Andel af alle børn i dagtilbud
Børn omkring 3 år	401	7 %
Kommende skolebørn	403	7 %

For tosprogede børn, som har opholdt sig i Danmark i mindre end to år, og som skal starte i skole, får skolerne dagtilbuddenes vurdering af, om barnet har behov for yderligere sproglig støtte i dansk, eller om barnet har behov for at modtage basisdansk på et modtagerhold. For tosprogede børn, der har boet i Danmark i mere end to år, videregiver dagtilbuddene deres vurdering af, om barnet har behov for supplerende dansk som andetsprog.

Alder	Antal	Andel af alle børn i dagtilbud
Børn omkring 3 år	58	1%
Kommende skolebørn	74	1%

Hvis forældre undlader at lade deres barn deltage i sprogvurdering og den efterfølgende sprogstimulering uden gyldig grund, er kommunen forpligtet til at standse børneydelsen. Dette gælder for alle forældre, uanset om barnet er indmeldt i et dagtilbud. Afgørelsen er gældende for det kvartal, der følger efter kvartalet, hvor afgørelsen er truffet. Forvaltningen har ikke registreringer af sådanne tilfælde.

Ud over arbejdet med sprogvurderinger efter dagtilbudslovens bestemmelser, arbejder dagtilbuddene, som følge af mønsterbryderindsatsen, med børn i små grupper, og hvor det er den samme pædagog eller dagplejer, der arbejder med den samme børnegruppe. Indsatsen i vuggestuerne og den kommunale dagpleje har et målrettet fokus på dialogisk læsning som værktøj til en tidlig indsats i børns udvikling af sprog. De små børnegrupper skaber et trygt, tillidsfuldt og nærværende rum for pædagogiske aktiviteter, og det pædagogiske personale får også mulighed for at opnå et mere

fokuseret og nuanceret indblik i det enkelte barns trivsel, udvikling og læring. Denne indsats er målrettet alle børnene og ikke alene de børn, der taler flere sprog.

Hvad angår de tosprogede børn, har de daginstitutioner med den største andel af tosprogede børn, oparbejdet erfaring med arbejdet med disse børn, som går flere år tilbage og de har derigennem opbygget en række erfaringer og en pædagogisk praksis, som de trækker på i udviklingen og inklusionen af tosprogede børn, hvor der også bliver arbejdet i mindre sproggrupper med de tosprogede børn, så de hele tiden veksler mellem at blive stimuleret af en sprogpædagog i en mindre gruppe og at indgå i en større gruppe af børn, hvor de aktivt bruger det danske sprog.

For de pædagoger, der er ansvarlige for det overordnede arbejde med børns sprogudvikling i dagtilbuddene er der etableret et sprogetværk. I netværket er der fokus på at dele viden, inspiration og aktuelle emner og debatter om arbejdet med børns sprogudvikling.

Hvor mange forældre oplyser, om dansk er hovedsproget i hjemmet

Med udgangspunkt i at sikre en mere ligelig fordeling af de tosprogede børn i kommunens daginstitutioner, så tosprogede børn med behov for sprogstimulering bliver tilgodeset, besluttede Kommunalbestyrelsen i maj måned 2017 en tilpasning af pladsanvisningsreglerne, som betyder, at andelen af tosprogede børn i et dagtilbud maksimalt kan udgøre 30 % af de indskrevne børn i den enkelte institution. Andelen af tosprogede børn kan undtagelsesvis og i perioder overstige de 30 %, hvis børnene har søskende i institutionen. Som følge af denne beslutning, bliver forældrene ved opskrivning til institution anmodet om at angive, om dansk er hovedsproget i hjemmet. Ud fra denne oplysning sker der en anvisning af pladser, der iagttager Kommunalbestyrelsens beslutning om fordeling af tosprogede børn i dagtilbud. Det er frivilligt, om forældrene vil svare på anmodningen.

Siden maj måned 2017 er der skrevet 1.103 børn på venteliste til en daginstitution. 18 % (196) af de 1.103 forældrepar har svaret, at de har et andet sprog end dansk som modersmål, 79 % (876) forældrepar svarer, at dansk er modersmål og 3 % (31) har oplyst, at de ikke ønsker at svare. Fordelingen af besvarelserne fremgår af skemaet nedenfor.

Kategori	Antal børn	Procentvis andel
Andet end dansk som modersmål	196	18 %
Dansk som modersmål	876	79 %
Ej oplyst	31	3 %
I alt	1.103	100 %

Hvordan oplever lederne tyngden af arbejdet med tosprogede børn

Forvaltningen har i forberedelsen af denne sag talt med ledere fra de institutioner med den højeste andel af tosprogede børn. Af samtalerne fremgår det, at arbejdet med de tosprogede børn ikke alene omhandler sprogarbejdet, men også i høj grad handler om, at personalet i institutionerne er opmærksom på de kulturelle forskelle, der er mellem institutionslivet i Danmark, og de normer og kulturer, en stor del af de tosprogede børn og deres forældre lever i. Det er især, når børnene starter i institutionen, at personalet skal arbejde intenst med, at få forældrene til at forstå det danske system, og de normer, der gælder i institutionen og i samfundet generelt. Her er det vigtigt, at der bliver skabt et tillidsforhold mellem personalet og forældrene, så de forstår, at det pædagogiske arbejde i institutionen er tilrettelagt efter at få skabt de bedste rammer for barnets udvikling og trivsel. Det er således primært i starten af barnets institutionsliv, at sproget kan være en barriere, mens personalets arbejde med relationen og samarbejdet med forældrene, er en vedvarende og mere ressourcekrævende arbejdsindsats.

Det er her, i den første tid af barnets institutionsliv, at sproget kan være en barriere for at personalet og forældrene kan drøfte den fælles opgave det er, at få givet barnet en god start på institutionslivet. For eksempel kræver det meget tid at fortælle forældrene om barnets daglige oplevelser, at forklare forældrene at et eventuelt møde med en socialrådgiver ikke er lig med tvangsfjernelse af barnet, og at hjælpe dem med at læse og forstå breve om skoleudsættelse, SFO-start og andet. Dette samarbejde er omfattende i sig selv, og kompliceres af, at samtalerne kræver tolk.

I sådanne situationer opleves de i institutionerne at være en stor hjælp, at personalet har erfaring med tosprogede børn, og hvis forældrene kan hjælpe hinanden indbyrdes, men det kan være et stort arbejde for institutioner med en høj andel af tosprogede børn, at efterleve formålsparagraffen i dagtilbudslovens § 7, stk. 4 om at "... bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund".

Der er også tosprogede børn, hvor der ikke er samme kulturelle forskelle, som netop beskrevet, og det får lederne til at angive, at de ikke synes, at det per definition er udfordrende, at der er en høj andel af tosprogede børn i de institutioner med den højeste andel. Årsagen til, at arbejdet med tosprogede børn synes at fylde mere end andelen af tosprogede

tilsiger, skyldes situationer hvor der kan være store udfordringer i at arbejde med mange kulturelle forskelle sammenholdt med, at der i institutionerne også kan være en høj andel af etnisk danske børn, der kræver ressourcer fra personalet og samarbejde med familieafdelingen, socialrådgivere og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR).

Hvilke datatræk kan gøres, der giver en pejling på, hvordan socioøkonomien fordeler sig i forhold til de enkelte institutioners beliggenhed

Børneudvalget har efterspurgt datatræk, der kan give en pejling på, hvordan socioøkonomien fordeler sig i forhold til de enkelte institutioners beliggenhed. Gennem Danmarks Statistik er det muligt at købe datatræk, der er målrettet kommunens enkelte institutioner. Datatrækkene er tænkt som et redskab, når der skal fordeles midler i budgetmodellerne til eksempelvis skolerne. De data, Danmarks Statistik kan trække på daginstitutionsområdet vedrører oplysninger om børnenes herkomst, familietyper, familiernes tilknytning til arbejdsmarkedet, familiernes uddannelsesniveau, familiernes samlede indkomst og familiernes indkomsterstattende ydelser. Det er muligt at få opgjort, hvordan børnene fordeler sig på institutionerne for hver af de enkelte oplysninger, hvordan børnene fordeler sig på institutionerne, og hvor mange børn, der er berørt af oplysningerne, og om børnene går i institution i egne eller andre distrikter. For at Danmarks Statistik kan udarbejde tabeller med oplysningerne, skal forvaltningen fremsende cpr-numre på alle de børn, der går i institutionerne. Når kommunen får opgørelsen fra Danmarks Statistik vil det være uden cpr-numre, og det vil alene være muligt at se antallet af børn. Kommunen kan således ikke identificere de enkelte børn i institutionerne. Der skal være mindst 20 børn i institutionerne for at lave statistikken på institutionsniveau. Et udtræk vil være et øjebliksbillede, og prisen varierer alt efter, hvor mange tabeller man ønsker - fra cirka 9.000 kr. til cirka 27.000 kr.

Der bliver ikke stillet de samme krav til statistikker udarbejdet af Danmarks Statistik, som der bliver stillet til kommuner, der selv foretager datatræk. Dels bliver statistikker i Danmarks Statistik udarbejdet i et såkaldt sikret miljø, og dels vil kommunen udelukkende modtage ikke-personhenførbare slutdata. Man skal som kommune dog fortsat overholde principperne om fortrolighed, hvilket betyder, at der ikke ud fra statistikkerne må kunne udledes ny information om enkeltindivider eller husholdninger. Det er baggrunden for kravet om, at der skal være minimum 20 børn i en gruppe for at kunne gennemføre statistikken. Det er Danmarks Statistiks vurdering, at når "udgangsgruppen" er så stor, vil man på dagtilbudsområdet kunne offentliggøre slutoplysninger også i tilfælde, hvor der kun er en eller to individer i "slutgruppen", uden at komme i konflikt med fortrolighedsprincippet. Kravet om at "udgangsgruppen" skal være på minimum 20 børn betyder, at det ikke er muligt at lave statistikker på for eksempel de enkelte dagplejere.

Som opfølgning på denne og tidligere orienteringer til Børneudvalget om sprogindsatsen i dagtilbud for tilrettelægger forvaltningen den kommende besøgsrunde for Børneudvalget i de institutioner, der har den højeste koncentration af tosprogede. På besøgsrunden vil udvalget få mulighed for at drøfte de specifikke udfordringer, institutionerne har med forældresamarbejde på tværs af kulturer og sprog.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Punkt 43: Status på institutioner med skærpet tilsyn

28.06.08-K08-24-18

Resume

Børneudvalget får hvert kvartal en orientering om de dagtilbud, hvor der er iværksat skærpet tilsyn. Nærværende sag omhandler tre skærpede tilsyn i Nyelandsgården. De i alt tre tilsyn dækker perioden fra 27. november 2017 til 20. februar 2018.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at Børneudvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Ifølge dagtilbudslovens § 5 skal Kommunalbestyrelsen føre tilsyn med indholdet i kommunens dagtilbud, og med den måde, dagtilbuddene løser opgaverne på, herunder at de efterlever de mål og rammer, Kommunalbestyrelsen har vedtaget. Det er kommunen, der skal fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsynet. Retningslinjerne for tilsyn med Frederiksberg Kommunes dagtilbud er godkendt i Kommunalbestyrelsen den 1. marts 2010. Af retningslinjerne fremgår det, at forvaltningen fører ét anmeldt og ét uanmeldt tilsyn i alle institutioner en gang om året. I tilfælde, hvor forvaltningen erfarer, der er forhold i institutionen, der kræver særligt opmærksomhed, iværksætter forvaltningen et skærpet tilsyn i institutionen.

Den 4. juni 2012 efterspurgte Børneudvalget en kvartalsvis orientering om, i hvilke institutioner, forvaltningen har ført skærpede tilsyn. Nærværende sag omhandler tre skærpede tilsyn i Nyelandsgården, Nyelandsvej 68-72. De skærpede tilsyn dækker perioden fra 27. november 2017 til 20. februar 2018.

Forvaltningen har siden september 2016 ført skærpede tilsyn i Nyelandsgården på baggrund af klager fra forældre over forholdene i Nyelandsgården. På baggrund af forældrehenvendelserne fastsatte forvaltningen syv fokuspunkter for de skærpede tilsyn.

Den 27. november 2017 tog Børneudvalget til efterretning, at fem af fokuspunkterne - tonen mellem voksne og børn, tonen mellem voksne, kommunikation mellem ledelse og medarbejdere, informationsniveau fra ledelse til forældre og kommunikation med forældre - ikke gav anledning til bemærkninger ved tilsynsbesøgene i perioden fra den 16. juni 2017 itl den 16. oktober 2017. Ved nærværende tilsynsbesøg, har der derfor alene været fokus på to af punkterne - bemanning og den pædagogiske kvalitet.

Det er forvaltningens vurdering at der, som ved sidste tilsynsperiode, fortsat er en hensigtsmæssige fordeling og organisering af personalet i institutionen ved tilsynsbesøgene i perioden fra den 27. november 2017 til den 20. februar 2018. Hvad angår den pædagogiske kvalitet, imødekommer institutionen forvaltningens anbefaling om at personalet aktivt bør understøtte børnenes leg. Forvaltningen anbefaler, at institutonen fortsætter med at arbejde med den pædagogiske kvalitet, når aktiviteterne med børnene skifter.

Ved de kommende skærpede tilsyn, vil forvaltningen fortsat have fokus på bemanningen og den pædagogiske kvalitet i institutionen. Såfremt de kommende skærpede tilsyn ikke giver anledning til bemærkninger, vil de skærpede tilsyn vil kunne afvikles.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Punkt 44: Driftsoverførsler daginstitutioner

00.32.00-G01-1-18

Resume

Der redegøres i sagen for udviklingen i regnskabsmæssige mer- og mindreforbrug for de kommunale og selvejende daginstitutioner og dermed udviklingen i driftsoverførsler fra et afsluttet regnskabsår til det efterfølgende igangværende år.

Beslutning

Børneudvalget tog redegørelsen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at redegørelsen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

I forbindelse med behandlingen af driftsoverførsler fra 2017 til 2018 på møde den 12. marts 2018, bad Børneudvalget om en redegørelse vedrørende mindreforbrug og driftsoverførsler mellem budgetår for daginstitutioner under Børneudvalget.

Reglerne vedrørende bevillingsstyring og driftsoverførsler mellem budgetår fremgår at "Principper for økonomistyring i Frederiksberg Kommune", hvor det fremgår:

- Budgetrammen skal overholdes.
- Mindreforbrug i forhold til det korrigeret budget kan overføres til næste budgetår, således at de første 100 t.kr. overføres automatisk, derefter op til 2 procent af budgettet, dog højst 500 t.kr.
- Merforbrug i forhold til det korrigeret budget overføres fuldt ud til næste budgetår.

Af nedenstående tabeller fremgår regnskabsresultaterne for kommunale henholdsvis selvejende daginstitutioner for regnskabsårene 2014 til 2017.

Kommunale daginstitutioner

Regnskabsår	Korr. budget (mio. kr.)	Regnskabsresultat (mio. kr.)	Afvigelse (mio. kr.) (- = mindre forbrug)	Afvigelse (procent af budget)
2014	308,0	307,0	-1,0	99,7
2015	309,5	309,0	-0,6	99,8
2016	305,7	305,3	-0,3	99,9
2017	313,3	310,5	-2,8	99,1
Gennemsnit			-1,2	99,6

Selvejende daginstitutioner

Regnskabsår	Korr. budget (mio. kr.)	Regnskabsresultat (mio. kr.)	Afvigelse (mio. kr.) (- = mindre forbrug)	Afvigelse (procent af budget)
-------------	----------------------------	---------------------------------	--	-------------------------------------

2014	268,0	267,3	-0,7	99,7
2015	263,5	263,0	-0,6	99,8
2016	264,4	261,5	-3,0	98,9
2017	261,2	259,6	-1,6	99,4
Gennemsnit			-1,5	99,4

Som det fremgår af tabellerne, har gennemsnittet for de sidste 4 regnskabsår været på et forbrug på 99,6 procent for de kommunale daginstitutioner og på 99,4 procent for de selvejende daginstitutioner. Hvor yderpunkterne har været et forbrug på 98,9 procent for de selvejende dagsinstitutioner ved regnskab 2016 til et forbrug på 99,9 procent for de kommunale daginstitutioner ved regnskab 2016.

For at sikre budgetoverholdelse er det almindelig praksis i både kommunale og selvejende dagsinstitutioner at tilrettelægge en økonomistyring, der sikrer, at institutionen vil kunne afholde et vist niveau af uforudsete udgifter. I den udstrækning at der ikke opstår behov herfor, vil der i slutningen af året kunne foretages supplerende indkøb og/eller mindre investeringer. Ikke forbrugte midler op til et niveau på 2% overføres automatisk fra et budgetår til det næste. Ingen kommunale institutioner har haft mindreforbrug på mere end 2% og alle institutioner er således sikret overførsel af samtlige midler fra 2017 til 2018, og det fulde budget kommer brugerne til gode. Kun én selvejende institution (Folkebarnehaven) har haft mindreforbrug på mere end 2% og et mindre beløb på 7 t. kr blev tilbageført til kassen. Beløbet skal ses i sammenhæng med institutionens samlede driftsbudget som udgør i alt 20.4 mio. kr. årligt. Alle øvrige selvejende institutioner har overført mindreforbrug i fuldt omfang.

Frederiksberg Kommune skiftede primo november 2018 til nyt økonomisystem. I forbindelse hermed skulle der i oktober og november ske en teknisk tilretning af brugerfladen på det nye system og nye forbrugsrapporter skulle opsættes. De kommunale daginstitutionsledere har derfor i november og december 2018 haft lidt vanskeligere ved præcist at kende deres restbudget for året, men som nævnt er alle midler i overensstemmelse med kommunens kasse- og regnskabsregulativ overført til anvendelse i 2018.

Økonomi

Sagen har ingen selvstændig økonomisk konsekvens.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget

Punkt 45: Rengøring i dagtilbud og på skoler

88.00.00-000-1-18

Resume

I sagen gives en orientering om rengøring på dagtilbud og skoler. Rengøringen udføres af to leverandører. Den nuværende kontrakt er indgået i februar 2017 for perioden 1. april 2017 til 31. marts 2021. Den nuværende kontrakt afløste en kontrakt for perioden 1. april 2011 til 31. marts 2015, hvor den ene leverandør Elite Miljø A/S fortsatte, medens Rengoering.com blev afløst af Danren. I sagen gives en aktuel status.

Beslutning

Børneudvalget tog redegørelsen til efterretning.

Udvalget besluttede at få forelagt en statussag hver måned de næste 3 måneder.

Undervisningsudvalget tog redegørelsen til efterretning.

Udvalget besluttede at få forelagt en statussag hver måned de næste 3 måneder.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at redegørelsen og de beskrevne tiltag tages til efterretning

Sagsfremstilling

De gældende kontrakter med henholdsvis Elitemiljø A/S og Danren A/S er indgået efter et forudgående udbud, baseret på en stort set uændret kravspecifikation i forhold til kontraktperioden 2011-2015. Kravspecifikationen er udarbejdet af en arbejdsgruppe med to daginstitutionsledere, en administrativ skoleleder, en teknisk serviceleder, repræsentanter for forvaltningen, By, Byggeri og ejendomme (BBE) og Udbud og Indkøb samt en repræsentant for Tandplejen, der har særlige behov jævnfør Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer (NIR).

Resultatet af udbuddet blev en samlet årlig kontraktsum for Børne- og Ungeområdets institutioner på 25,6 mill. kr. der repræsenterede en mindredgift på 2,1 mill. kr. i forhold til den forudgående kontrakt. Kontraktsummen udgør ca. 0,5 procentpoint af Frederiksberg Kommunes samlede IKU på 28,9 opgjort på regnskab 2016. IKU udtrykker omfanget af opgaver løst af den private sektor, opgjort i forhold til det samlede potentiale for det private marked.

Kontrakten

Rengøringen på daginstitutioner og skoler foretages af to leverandører, Elite Miljø A/S og Danren A/S fordelt på fire delkontrakter. Begge leverandører har både skoler og daginstitutioner. Der er tilstræbt sammenfald mellem Facility Management distrikterne og leverandørerne. Elite Miljø A/S er pr. 1. marts 2018 overtaget af virksomheden COOR A/S, der viderefører kontrakten på uændrede vilkår.

Kontraktperioden er 1. april 2017 til 31. marts 2021, hvor kontrakten ophører uden varsel. Kontrakten kan forlænges i 2 gange 12 måneder. Meddelelse herom skal gives mindst 6 måneder før kontraktens ordinære ophør.

Leverandøren skal månedsvise fremsende leveringsstatistik til kommunens centrale kontraktansvarlige, og der holdes kvartalsvise statusmøder med leverandørerne med det formål at afstemme parternes forventninger til kontrakten og afklare eventuelle uoverensstemmelser.

Kommunen kan, efter forudgående varsel, pålægge leverandøren bod, hvis der konstateres generel misligholdelse på en eller flere institutioner gennem en længere periode.

Kontrakten kan opsiges med seks måneders varsel af kommunen eller af leverandøren. Hvis leverandøren opsiger kontrakten yder leverandøren en kompensation på 1 procent af den årlige kontraktsum. Kommunen kan opsige kontrakten med øjeblikkelig virkning, hvis leverandøren væsentligt misligholder kontrakten, eller hvis leverandøren anses for ude af stand til fremover at opfylde kontrakten f.eks. som følge af betalingsstandsning, insolvens eller konkurs.

Kravspecifikation

Frederiksberg Kommune har udbudt et rengøringsprogram, der som udgangspunkt opdeler ydelsen i opgaver, der udføres dagligt, to gange eller tre gange ugentligt samt en årlig hovedrengøring. Samtidig opdeles rengøringen i ydelser, som udføres af institutionen (kommunen) der klargør lokalerne til rengøring og ydelser som udføres af leverandøren.

Leverandøren ansætter medarbejdere til at forestå leverancen. Leverandøren tilsikrer at medarbejderne har løn- og ansættelsesforhold, der ikke er mindre gunstige end de løn og ansættelsesforhold der er gældende for branchen jvf. dansk lovgivning og ILO konvention nr. 94. Bestemmelsen svarer til kommunen generelle krav vedrørende arbejdsklausuler.

Leverandøren indhenter børneattest på de ansatte og skal gennem instruktion og uddannelse sikre sig, at medarbejderne kan håndtere de aktuelle arbejdsbeskrivelser, rengøringsmidler og maskiner, herunder forestå sikkerhedsnormblade og brugeranvisninger m.v. Medarbejderne skal kunne læse og forstå dansk på et niveau, så de er i stand til at følge de arbejdsplaner instruktioner, data- og sikkerhedsblade m.m., der er nødvendige for arbejdets gennemførelse. Undtaget herfra er, hvis medarbejderen indgår i en gruppe, hvor én eller flere medarbejdere opfylder kravet til kommunikation.

Organisering

Kontrakten udarbejdes af kommunens afdeling for Udbud og Indkøb. Kravspecifikationen udarbejdes af Udbud og Indkøb og By, Byggeri og Ejendomme (BBE) i samarbejde med områderne. Når kontrakten er indgået, implementeres den i dialog mellem Udbud og Indkøb, den centrale kontraktansvarlige som er placeret i Bolig, Byggeri og Ejendomme (BBE) og de enkelte institutioner. Den løbende dialog på daglig basis sker mellem den enkelte institution og leverandøren.

Den centrale kontraktansvarlige (BBE) modtager de månedsvise indberetninger og eventuelle reklamationer fra institutionerne og afholder kvartalsvise møder med leverandørerne. I tilfælde af reklamationer følger den centrale kontraktansvarlige op på disse. Kommunens centrale kontraktansvarlige foretager uanmeldte stikprøver af rengøringens udførelse og kvalitet ved fremmøde på institutionerne i det tidsrum rengøringen udføres. Stikprøvekontrollen intensiveres i forbindelse med reklamationer.

Status

Den nuværende kontrakt for alle institutioner på Børne- og Ungeområdet reducerede de årlige udgifter til rengøring med 2,1 mill.kr. jf. bilag 1. Leverandørerne har, for at realisere de ny lavere priser de har budt ind med, øget antallet af kvadratmeter pr. time som medarbejderne skal nå. For skoler m.fl. er antallet af kvadratmeter pr. time øget fra 278 m²/time til 351 m²/time svarende til en forøgelse på 26 procent. Det svarer til at en medarbejder skal nå 6-7 klasseværelser pr. time. For daginstitutioner er antallet af kvadratmeter pr. time øget fra 177 m²/time til 207 m²/time svarende til en forøgelse på 17 procent. Forøgelsen er størst på skolerne, der typisk er større enheder. Ændring for den enkelte skole og institution fremgår af bilag 1. Forskellene i m²/time skyldes forskelle mellem bygningerne.

Der foreligger månedsrapporter for de første 10 måneder af kontraktperioden som er indberettet til den centrale kontraktansvarlige i BBE. I månedsrapporterne vurderer den enkelte institution kvaliteten af rengøringen i forhold til den indgåede kontrakt og samarbejdet med leverandøren på en skala fra 1-5 hvor fem er bedst. Tilbage melding fra de enkelte skoler og institutioner fremgår af bilag 2.

	Vurdering af kvalitet	Vurdering af samarbejde	Kvalitet - laveste vurdering	Kvalitet - bedste vurdering
Dagtilbud	4,07	4,63	2,78	4,90
Skoler	4,03	4,48	2,80	5,00

Den centrale kontraktansvarlige vurderer, at der ses forholdsvis flere udfald i kvaliteten – ligesom den oplevede kvalitet er lavere end i sidste kontraktperiode. Det kan skyldes flere forhold.

Belastningen af den stadig ældre bygningsmasse er markant højere end tidligere. Lokalerne bruges i en større del af dagen - og der er flere elever i klasserne, hvilket også betyder flere borde og stole. Samtidig er vedligeholdelsesstandard (gulve, toiletter m.v.) mange steder udfordret, så den oplevede kvalitet af rengøringen udfordres.

Endelig vurderer den centrale kontraktansvarlige, at elevernes adfærd er ændret og oprydningens standard er faldet markant således, at rengøringen bruger en større andel af deres tid på oprydning og mindre tid på rengøring.

Hvis rengøringen svigter, betyder det, at institutionens personale må afhjælpe svigtet for at kunne levere kerneydelsen. En problemstilling der aktuelt er blevet rejst på Børne- og Ungeområdets Område-MED.

Pilotprojekt

Forvaltningen har sammen med to skoler siden november 2017 været i dialog med én af leverandørerne om et pilotprojekt, der delvist imødekommer et ønske om at sikre større lokal ledelsesmæssig indflydelse på allokeringen af den daglige rengøringsindsats.

Pilotprojektet indebærer, at skolen overtager ansvaret for arbejdstilrettelæggelse, tilsyn og bestemme rengøringsfrekvenser og niveau i skolens lokalkategorier. Leverandøren skal levere medarbejdere, udstyr og rengøringsmidler som svarende til den nuværende kontrakt. Leverandøren er positiv overfor pilotforsøget og aktuelt pågår der en planlægning, der tillige skal afdække ansvarsforhold m.v. Endvidere ønsker skolen at afprøve synlig rengøring, hvor rengøring sker i skoletiden. Pilotprojektet forventes igangsat fra og med skoleåret 2018/19.

Særligt om skoletoiletter

Undervisningsudvalget fik den 22. januar 2018 (sag 11) en status konceptet "Toilet Heaven" som gennemførtes på tre skoler i efteråret 2017 og fra 2018 omfatter fire skoler. Det er et toilet-nudging-projekt (nudging om hygiejne m.v. omkring børnenes brug af skoletoiletter), som gennemføres i samarbejde med firmaet Brave, idet Skoleafdelingen faciliterer samarbejdet.

De foreløbige erfaringer viser, at styrket elev- og lærerinddragelse skaber resultater, at differentiering mellem indskoling, mellemtrin og udskoling er nødvendig, at vedligeholdelsesstandarder har væsentlig betydning og endelig, at kapaciteten har betydning. Er der eksempelvis tre toiletter på en afdeling til 150 elever, svarer det til 50 elever pr. toilet. Er pæren gået, eller mangler der toiletpapir på ét toilet, stiger belastningen til 75 elever pr. toilet på de to resterende.

Projekt "Toilet heaven" evalueres i sommeren 2018.

De obligatoriske nationale trivselsmålinger

Kommunerne har siden skoleåret 2014/15 gennemført de obligatoriske nationale trivselsmålinger, fordelt på henholdsvis indskoling (0.-3- klasse) og mellemtrin og udskoling (4.-9. klasse). Trivselsmålingerne indeholder spørgsmålene "Er toiletterne på skolen rene?" og "Er jeres klasselokale rart at være i?" i indskoling og "Jeg syntes, toiletterne på skolen er pæne og rene" og "Jeg syntes godt om undervisningslokalerne på skolen" i mellemtrin og udskoling.

Der ses en tendens til, at eleverne vurderer klasselokalet dårligere i de årlige trivselsmålinger medens vurderingen af toiletforholdene er i bedring. Skolerne har adgang til egne resultater som indgå i det løbende arbejde med skolens undervisningsmiljø.

(Andel i procent der svarer nej - eller Helt uenig/Uenig)   **2014-15**   **2015-16**   **2016-17**

Indskoling

Er jeres klasselokale rart at være i ?	4,9	6,2	6,6
Er toiletterne på skolen rene ?	62,9	64,6	60,5

Mellemtrin/Udskoling

Jeg syntes godt om undervisningslokalerne på skolen	19,1	17,6	20,1
Jeg syntes, toiletterne på skolen er pæne og rene	82,8	80,7	76,0

Dialog med leverandøren

Børne- og Ungeområdet har sammen med Udbud og Indkøb som kontraktansvarlig, taget initiativ til dialog på direktørniveau med de to rengøringsvirksomheder. Det sker som supplement til den løbende dialog med det mål at finde veje til at genoprette kvaliteten og det fremtidige samarbejde. Møderne forventes afholdt ultimo april/primo maj 2018.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Børneudvalget, Undervisningsudvalget

Bilag

Bilag 1 - Økonomi, kvalitet og samarbejde

Bilag 2 - Månedsvis rapportering

Bilag 3 - Resultater af nationale test

Punkt 46: Belysning på åbne friarealer

04.08.00-A26-1-18

Resume

I sagen gives en status for belysning på kommunens åbne friarealer. En sådan status blev efterspurgt på Børneudvalgets møde den 5. marts 2018.

Beslutning

Børneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Udvalget besluttede at få forelagt sag med pris-eksempler på udvidelse af belysning.

Undervisningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Baggrund

Børneudvalget besluttede den 8. februar 2010 at åbne legepladserne ved Børnehuset Rosenhaven og Børnehuset Bryghuset med virkning fra 1. marts 2010. Undervisningsudvalget besluttede ligeledes 2. februar 2010 at åbne friarealerne ved otte skoler : Skolen på Duevej, Skolen på La Cours Vej, Skolen på Nyelandsvej, Skolen ved Bülowvej, Skolen ved Søerne, Lindevangskolen, Søndermarkskolen og Tre Falke Skolen samt SFO'en ved Ny Hollænderskolen på Hortensiavej og Fritidsklub Huset ligeledes fra 1. marts 2010.

Hjemlen til åbning blev tilvejebragt med Kommunalbestyrelsen vedtagelse af Temalokalplan 158 og 158a samt tillæg nr.10 til kommuneplanen. Åbningen skete efter en forudgående høringsrunde blandt forældrebestyrelser og skolebestyrelser.

Institutionerne modtager årligt et beløb der dækker renhold og ekstra slid på udearealet således at åbningen ikke belaster kerneydelsen.

I 2005-2006 blev der etableret kunstgræsbaner på fire skoler (Skolen på Duevej, Skolen på La Cours Vej, Lindevangskolen og Søndermarkskolen). Kunstgræsbanerne ved Skolen på Duevej og Skolen på La Cours Vej er indhegnet. Ved Skolen på La Cours Vej er der etableret støjhegn i skellet mellem kunstgræsbanen og naboerne på Beringsvej. Ved Skolen på Duevej etableres i 2018 støjhegn mellem kunstgræsbanen og de nærmeste naboer på Fuglebakkevej. Kunstgræsbanerne er meget brugte og et stort aktiv for unge og foreninger på Frederiksberg.

Undervisningsudvalget fastsatte den 23. august 2010 åbningstiderne på friarealerne til 17.00-21.00 på hverdage, og 10.00-18.00 i weekender og på helligdage. Foreninger kan bruge arealerne frem til klokken 22.00 og åbningstiden ved Skolen på Duevej slutter klokken 20.00.

Belysning på kunstgræsbanerne

Med Budgetaftalen for 2018 besluttede et flertal i Kommunalbestyrelsen at "*Opgradering og forbedring af kunstgræsbaner på byens skoler. Flere børn øger presset på Frederiksbergs boldbaner. Partierne er enige om at opgradere kunstgræsbanerne, herunder belysningsanlæg på byens skoler til gavn for både elever og byens foreningsliv*". Beslutningen indebærer, at der etableres belysningsanlæg på alle kunstgræsbaner.

Kunstgræsbanerne ved Søndermarkskolen og Lindevangskolen har belysningsanlæg.

Kunstgræsbanerne ved Skolen på Duevej og Skolen på La Cours Vej skal have etableret belysningsanlæg i forbindelse med opgradering af kunstgræsbanerne. Den nærmere udformning af belysningsanlæggene skal afklares i samarbejde med rådgiver, der endnu ikke er valgt. Magistraten tiltrådte den 19. februar 2018 (Sag 64) frigivelse af anlægsbevillingen og den tilhørende tidsplan.

Belysning på øvrige friarealer

Der er i forbindelse med åbningen af friarealerne ikke ændret på den eksisterende belysning der er af meget varierende alder og kvalitet.

Børne- og Ungeområdet har i dialog med By-, Byggeri og Ejendomme gennemgået belysningen på skolerne i december 2017 og lavet et overslag over udgiften ved udskiftning af belysningen til tidssvarende bevægelsesstyret LED-belysning. Baggrunden for gennemgangen var et ønske om, at sikre de store værdier som særligt skolebygningerne repræsenterer. I Børne- og Ungeområdets dialog med Frederiksberg Lokalpoliti har politiet tilkendegivet, som det fremgår af sag 226 behandlet i Magistratens møde 6. juni 2016 "*at effektiv belysning der kombineres med bevægelsesfølere erfaringsmæssigt har en stærkt kriminalitetsforebyggende effekt*".

Gennemgangen af den nuværende belysning indgik i prioriteringen af puljen på 25 mio. kr. til energirenovering og vedligehold af kommunale ejendomme som Magistraten udmøntede i mødet den 12. marts 2018 (Sag 116) men kunne ikke rummes inden for den endelige udmøntning. Børne- og Ungeområdet vurderer ud fra hensynet om, at beskytte de betydelige værdier bygningerne repræsenterer og belysningens tryghedsskabende funktion, om der er andre handlemuligheder i forhold til opgradering af belysningen som foreslået af politiet.

Belysning på offentlige legepladser

De offentlige legepladser henhører under By- og Miljøområdet, der i sommeren 2017 gennemførte et omfattende "Servicetjek af lege- og motionspladser 2017" der tilgik Kommunalbestyrelsesmedlemmerne som baggrundsmateriale til budgetkonferencens punkt om udsatte sager (Sag 27). Gennemgangen omfatter ikke specifikt belysning, men af det medfølgende billedmateriale fremgår, at det kun er på de større legepladser der er egentlig belysning.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Børneudvalget, Undervisningsudvalget

Bilag

Belysning - skoler (Samlet med økonomi)

Servicetjek af lege- og motionspladser 2017

Punkt 47: Anlægsregnskab for projekt på Børneudvalgets område i 2017

28.00.00-G01-29-18

Resume

I forbindelse med regnskabsafslutningen 2017 lukkes og forelægges et enkelt anlægsprojekt under Børneudvalget.

Beslutning

Børneudvalget indstiller

at anlægsregnskabet for det afsluttede projekt godkendes

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller

at anlægsregnskabet for det afsluttede projekt godkendes

Sagsfremstilling

I forbindelse med regnskabsafslutningen 2017 lukkes og forelægges et enkelt anlægsprojekt under Børneudvalget. Anlæg med forbrug under 2 mio.kr. (brutto) forelægges som en del af årsregnskabet, mens anlæg med forbrug på 2 mio.kr. eller derover samt anlæg under 2 mio.kr., men med en afvigelse på mere end 30 % også forelægges i en særskilt sag for de relevante fagudvalg.

I denne sag forelægges et enkelt anlægsprojekt, som er en del af Digitaliseringsplan 2014 under Magistraten, men som omhandler Børneudvalgets område. I nedenstående tabel ses anlægsprojektets forbrug holdt op imod de meddelte anlægsbevillinger med angivelse af afvigelse i forhold til anlægsbevilling.

Anlægsprojekt	Anlægsbevilling (1.000 kr.)	Regnskab (1.000 kr.)	Afvigelse (1.000 kr.)	Bemærkning
ADIGI140112 Digitale medier i dagtilbud	2.000	2.001	1	Ingen bemærkninger

Børne- og Ungeområdets vurdering

Det er forvaltningens vurdering, at anlægsprojektet er gennemført i overensstemmelse med projektbeskrivelserne.

Økonomi

Der henvises til ovenstående tabel.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Børneudvalget den 9. april 2018, Magistraten den 16. april 2018 og Kommunalbestyrelsen den 23. april 2018.

Bilag

Anlægsregnskab ADIGI140112 Digitale medier i dagtilbud